

TAMÁSI ÁRON: ÁBEL A RENGETEGBEN

(részlet)

...Az igazgató ... megígérte, hogy holnap egy jobb asztalt s egy jobb széket fog küldeni; s egy ágyat is nekem, hogy ne háljak a földön. Aztán két bárcakönyvet vett elé a táskából, s így szólt:

- No, most ide figyelj!

Én figyeltem, s ő magyarázott:

- Ha emberek jönnek szekérrel, hogy fát vegyenek, akkor te mindig cédulát írsz az eladott fáról. Ügyelj arra, hogy ez a másolópapír mindig két lap között legyen, mert dupla példányban kell a cédulát kiállítani. Ráírod a vásárló nevét, a fa minőségét és árát, aztán a cédulát aláírod te is, a vevő is, a pénzt beszeded tőle; utána a második lapot kiszakítod, és odaadod neki, az első pedig megmarad ebben a könyvben, hogy a banknak el tudj számolni az eladott fával s a beszedett pénzzel. Értetted?

- Én igen, ha csak ennyiből áll.

- A hullafa ára szekerenként harminc lej; a hasogatott fát ötven. Különbösen itt van egy táblázat, ami mindent megmagyaráz. Ezt ide fogjuk szegezni a falra. Jó lesz-e?

- Nekem jó, ha a táblázatnak jó.

Fel is szegezte mindjárt a táblázatot az ajtóval szembe a falra, és onnét elolvasta nekem. Ebből meg lehetett tudni, hogy van felvágott fa kilencszáz öllel, melyből négyszáz kubik és ötszáz rendes; továbbá meg lehetett tudni az árjegyzéket és a pásztor kötelességeit.

- Még Mózesnek sem írták meg jobban - dicsértem a táblát.

- Miféle Mózesnek? - kérdezte az igazgató.

- Annak, aki nem a Hargitán járt, hanem a Sínai-hegyen.

- Te annyit tudsz, hogy papnak is elmehetnél.

- A másvilágról tudok is annyit, mint ők - feleltem neki. - De ezt a jelenvaló világot még tanulnom kell.

Az igazgató visszaakasztotta a nyakába a táskát, a puskát is a vállára kapta.

- No, akkor gyere, s kezdjük.

- Mit kezdjünk?

- Kitanulni ezt a világot.

Elindultunk, hogy körüljárjuk az erdőt. Keveset mondok, de két óránál többet keringtünk, s ezalatt az igazgató folytonosan mutogatott és mondta:

- Ez is a banké, ez is a banké.

- Hát a bank kié? - kérdeztem.

- Az a miénk.

- Hányan vannak?

- Én s tizenkét igazgatósági tag.

- Hát azok a tagok mit csinálnak?

Az igazgató vállat vont, majd furcsán mosolyogva így felelt:

- Hát... hát... élvezik a jövedelmet.

- Miért nem jönnek ide, hogy őrizzék az erdőt? - mondtam. - Itt is lehetne élvezni a jövedelmet!

Az igazgató egyszerűen a védelmükre kelt.

- Azért nem jönnek ide - felelte -, hogy te is megélhess, apáddal együtt. Helyes mondás volt ez, de éreztem, hogy benne van az ördög, s kuncogni kezdem.

- Mit nevensz? - kérdezte az igazgató.

Éppen egy nagy erős bükkfához érkeztünk, melyet tövestől kidöntött volt a szélvihar.

- Ez a fa készítetett a nevetésre - mondtam.

- Hát az hogyan?

- Eszembe juttatta, hogy ő is élvezte a jövedelmet, amíg nem jött a szélvihar.

Az igazgató szúrósan nézett reám, de ha mindjárt elcsapott volna, azt sem bánтам volna. A szemem sarkából jól láttam, hogy olyan, mint egy mérges kutya, de mégis így szólt:

- Az ilyen fákat, mint ez, vagyis amiket a szél dönt ki: azokat mind neked adom. Vágd fel és add el, akinek akarod.

- No, ezt köszönettel veszem - feleltem.

Többet aztán nemigen beszélgettünk, pedig még az útra is kikísértem, amelyik a legelőn vezetett keresztül. Itt egy kék színű autó állott, s benne a gépi vezető. Az igazgató belé szállott az autóba, s onnét vetette ki nekem a szót, mondván:

- Ötszáz lej lesz a havi fizetésed.

Azzal elporzott a kocsi, s én ismét egyedül maradtam...

[...]

Csak most eszméltem rá valójában, hogy mi is történt velem. Apám kihozott ide, s én jöttem, pedig nem is akartam. Az igazgató felfogadott, pedig azt sem akartam. Semmit sem akartam, csak olyan voltam, mint a levél, amelyik leszakad a fáról, s egyik szél erre viszi, a másik szél arra viszi. A levelet viheti, de engemet immár többet nem, gondoltam magamban, s feltettem a kérdést:

- No Ábel, beléegyezel-e abba, amit apád csinált veled, s amit az igazgató csinált veled?

- Beléegyezem - válaszoltam.

- S hát a jövőre nézve mit határozol?

- A jövőre nézve azt határozom, hogy a magam fejtől akarok ember lenni.

Ez azt jelentette, hogy többet senkinek sem hagyom, hogy engemet térengessen, hanem a magam belátása és akarata szerint fogok cselekedni. S a céloom nem lesz más, hanem először a kötelesség, aztán pedig az én gyarapodásom s a házam felvirágoztatása. De arról, hogy ezt a gyarapodást miképpen kéne elkezdni és véghezvinni, arról most nem gondolkoztam, hanem azt a jövőre bíztam. Csak annyit szögeztem magam elé, hogy amiképpen az állatnak a körmeivel és a fogával kell harcolnia, azonképpen az embernek az eszével.

Ennyi bölcsesség egy napra elég is, gondoltam, és bémentem a házba.

[...]

Az idő szép verőfényes volt, s a fahordás is úgy megindult, hogy alig győztem kormányozni a sok szekeres embert, aki mind kevesebbet akart a kiszabott árnál fizetni, de többet akart a rendesnél a szekerére rakni. Az én emberem is visszajött, vagyis ama szekeres, aki a bútortatot hozta volt, s akinek fát ígértem olvasmányok ellenében. A tarisnyájából néhány könyvet és füzeteket vett elé, s így szólt:

- Ez sok fát ér, hé!

Azt feleltem neki, hogy várjon, amíg mindenki elmegy, mert meg akarom apróra nézni a lelki táplálékot. Valójában azonban azért marasztottam a végére, mert mások előtt nem akartam vásárolni véle. Amikor aztán már mindenki elment, megnéztem a könyveket. Az egyik Gulliverről szólt, amit később, az ősz és a tél folyamán, kétszer is elolvastam. A másoknak A hős fiúk volt a címe, s a negyvennyolcas időket beszélte; a harmadik Petőfi Sándor verseit tartalmazta. Ezenkívül hozott még negyven darab Nick Carter című füzetet, amelyekről akkor még nem is gondoltam volna, hogy később legnagyobb kincseimet képezhessék.

- Hát mit számított ezekért? - kérdeztem.

- A három könyvért egy szekérrel s a füzetekért is egy szekérrel - felelte az ember, akit Dávid Pálnak hívtak.

- Tán maga írta, hogy ilyen nagyra tartja? - kezdtem alkudozni.

- Ha én írtam volna, ingyen is odaadnám - felelte. - De hát vettem.

- Mennyivel?

- Nem mennyivel, hanem egy malaccal.

- Egy jó terű fát adok érte - mondtam. - Ha jó, jó; s ha nem, nem.

Pali bácsi visszaeresztette a könyveket a tarisnyába, és így szólt:

- Inkább én olvasom el, s úgy is többet ér.

A szívem megszakadt volna, ha visszavitte volna; s így aztán mégis megadtam neki a két szekér fát. Csak azt az egyet kötöttem ki, hogy amikor a második szekér fáért jön, akkor hozzon még egy kicsi könyvet, vagy a füzetekből öt darabot. Ezt az ember meg is ígérte nekem, aztán megrakta jó hullafából a szekeret, és elment.

Még nem járhatott messze, amikor nekifogtam az olvasásnak...

(1933)

Tamási Áron: Ábel a rengetegben. Regény. Ciceró Könyvtudó Kft., Budapest, 1997.

ENGLISH ABSTRACTS

GYÖRGY SURÁNYI

THE POSITION OF THE HUNGARIAN ECONOMY IN INTERNATIONAL COMPARISON

No turnaround can be seen in the overall performance of the Hungarian economy in the post-crisis (2007–8) period. Divergence and the process of falling behind have continued since 2001. This happens in spite of the fact that our natural trading partners, the group of advanced economies including the European ones have already left the bottom. The inevitable balance sheet – external, fiscal, household, bank and business sector – adjustments were carried out in the fastest, most radical manner and applied the widest variety of nonconventional policy instruments by the Anglo-saxon countries. It's also important that the adjustment was not only well coordinated but also well sequenced. It was not simultaneously implemented in order to avoid deep long lasting depression. Thus not denying the ever growing role of the emerging economies, the advanced countries managed to preserve their leading role in the global economy. Since 2010 Hungary's macroeconomic performance – except the necessary and impressive adjustment of the external balance – either stand alone or in regional comparison remained below par or weak. Our failure to catch up to the advanced countries continued. Domestic fundamental financial indicators in fact remained unchanged as compared to summer 2008, except public sector indebtedness. Due to the liquidation of the second pillar of the pension system, the real public debt/GDP ratio deteriorated significantly. Consumption, real income, living standards at best stagnated. Investment contracted seriously and fell to the lowest in the region. This is the reason why the level of employment hardly changed at all in the private sector, whereas the public work and the increased number of residents working abroad reduced the rate of unemployment. This modest macro performance is the consequence of a macroeconomic policy which reflects the failed government expectation, primarily in the fiscal arena where both the investors' and consumers' confidence was eroded. It was intensified by more than a decade of inconsistent fiscal and monetary policy mix. These inconsistencies are further increased by the impact of surprise desinflation. It's partly an unintended side effect of the voluntaristic utility price manipulations and cuts of the government. The result is a painful jump in the real debt service burden and a not necessarily sustainable increase of real pensions.

ANNAMÁRIA ARTNER

RETURN ON CAPITAL, WAGE LABOUR, AND DEMOCRACY

After 1989 and the work of Francis Fukuyama, most agree that the combination of a free market economy and democracy represent the most advanced stage of human society. Since development is driven by contradictions, this thesis is true if there are no contradictions within democracy, nor the market economy, nor between the two. This paper aims to clarify the nature and relationship between the two concepts. It analyzes the general and specific content of democracy, mak-

ing a difference between legal and real equality, and then examines the most important mechanism of the free market: competition and its effects on inequalities. In terms of inequalities, it discusses the inequalities in the ownership of the means of income generation and production, those within capital, as well as those between capital and wage labour. Based on these inequalities, it argues that the free market contributes to hollowing-out democracy and/or limiting democratic institutions.

ISTVÁN BENCZES

EUROPEAN FISCAL UNION: PLANS AND DILEMMAS

The reform of economic governance in the European Union has recently targeted four major areas: (1) strengthening fiscal policy discipline by tough fiscal rules; (2) establishing solid institutional mechanisms for an effective crisis management and resolution; (3) creating joint guarantee for national government debt; and (4) laying down the foundations of a fiscal union. The strengthening of fiscal rules has been the aim of both the so-called six-pack and the fiscal compact. As far as crisis resolution is concerned, the EU has created the European Stability Mechanism. Issuing joint guarantees on national debts did provoke harsh debates in the EU, but no real deal has been achieved yet on euro-bonds. The idea of a fiscal union, however, does not seem to be a short or medium term priority for most of European policy makers. In fact, there is no consensus on the very meaning of a fiscal union in the EU. Therefore, this study first critically evaluates the main concepts and ideas on a fiscal union. After that it turns to the expenditure and revenue sides of national public budgets by asking if it is a realistic scenario to propose a fiscal union in the longer future.

IMRE FORGÁCS

IS THE GLOBAL ECONOMY GOVERNABLE?

The paper attempts to illustrate the complexity of the global economic crisis and to map the difficulties in the complex process of managing the crisis. Issues include the role of China in the world economy, crisis management in the European Union, and the leading role of Germany. Besides providing some answers to the challenges of crisis management, the paper also discusses the governability of the global economy and the desired role of international organizations.

ANDREA GELEI

GOVERNING BUSINESS RELATIONS – THE ROLE OF TRUST

The paper focuses on trust between business partners and demonstrates the mechanism through which it may be capable of increasing the effectiveness of relationships, the unit of our network economy. The example of innovation is used to demonstrate this mechanism. In order to be able to describe this mechanism, different coordination and governance mechanisms of these relationships are dis-

cussed, the characteristics of their applications are introduced. Relational coordination has a distinguishing role, where relational characteristics (such as trust) are the means of governance. Different from the prevailing interpretation we distinguish between the term of trustworthiness and trust. Trustworthiness can act as a governance mechanism and assure that trust-interpreted as willingness to act-appear in certain business situation.

ÁKOS TÓTH

THE ROLE OF LEGAL SYSTEMS IN SHAPING THE EU'S CULTURAL POLICY

The EU began developing a common cultural policy rather late, in the 1980s. The Treaties of Maastricht and Amsterdam both include recommendations and rules related to the cultural sector. While creating a supranational policy, opinions of member states diverged, based mainly on their legal systems. The paper aims to the role of different national legal systems in creating an EU level cultural policy. It concludes that market centred, common law based legal systems had a strong influence in forming regulations for the audiovisual sector, the market for books and the protection of intellectual property rights.

GÁBOR VIGVÁRI

ECONOMIC GOVERNANCE IN THE ECONOMIC AND MONETARY UNION – APPLYING THE TRILEMMA OF GLOBAL POLITICS

The European Union with its sophisticated institutional system is the most important regional integration on Earth. This tight form of economic integration converges to the level that Dani Rodrik calls hyperglobalization in his model, the political trilemma of globalisation. In this model Rodrik assumes that from the three desired elements of world politics, deep economic integration, the nation state, and democratic politics, only two can be chosen simultaneously. We can either choose deep integration and the nation state but then we have to abandon democracy; or we can choose deep integration and democracy, but then we have to forfeit the nation state; or we have to circumscribe globalisation to maintain democracy and the nation state. The paper develops the mentioned model and then it is applied to the case of the European Integration. It is argued that if one wants to maintain the deep integration among member states in the EU, more and more functions of the nation states must be passed to the federal level. In case of the EMU, this means that federal fiscal policy is needed, which could lead to multi-speed Europe considering new member states' reluctance to give up their specific institutions.

LÁSZLÓ FIKÓ

THE IMPACT OF THE ECONOMIC CRISIS ON ASIAN DEVELOPMENT

The paper examines the long term impacts of the 2008–2009 global economic crisis on the economic development of the industrialized Asian countries, with particular focus on changes in economic policy and industrial structure. The paper

details the context and lessons learnt from the 1997–1998 Asian financial crisis, which showed the necessity of institutional development in the region, making it more resilient to crisis. The lessons of the Asian crisis clearly made weathering the 2008 global crisis easier for the region. The crisis mainly had its effect felt in South-East Asia through the contraction of export markets, which means that in the future the region should place a stronger emphasis on stimulating domestic consumption and regional markets.

ÁGNES HALÁSZ

FISCAL CYCLE EFFECTS IN THE PATTERN OF THE HUNGARIAN STATE EXPENDITURES

In this paper we aim to investigate what role fiscal cycles played in the development of the Hungarian state budget balances since the change of regime in 1989 until the parliamentary elections held in 2010. The literature has found that political budget cycles (PBC) are more typical in less developed countries with a shorter period of experience with democratic institutions, like the post-socialist transition economies. Nevertheless, empirical studies point out that this phenomenon has been disappearing over time. By testing the six parliamentary elections in Hungary until 2010, we show that discretionary governmental actions of pork barrel spending were apparent more or less in almost each election period, peaking in the last decade. The most typical form of the fiscal cycles in Hungary proved to be social transfers to households including old-age benefits, family support or price subsidies, but also public sector wages were subject to PBC. As a result, state budget balances were significantly shaped by the cyclical movements of fiscal laxity and restrictions, resulting in strong fluctuations in fiscal balances and an overall high budget deficits in the two decades under review.

ÉVA KOVÁCS

GOVERNMENTAL COORDINATION IN HUNGARY: CASE STUDY ON THE ONE-STOP-GOVERNMENT SERVICE REFORM

The paper examines, on the basis of qualitative interviews and documentary analysis, the emerging patterns of government policy coordination in Hungary. The focus of the paper is on a recent case of innovative policy coordination measure introduced by the Hungarian government: the newly established “Government Windows”, the one-stop-government initiative. The paper investigates such questions as what the main characteristics of the coordination traditions in Hungary are, what are the specific structural features of the newly established governmental coordination instruments, and how do they differ from of other countries’ similar experiences.

SZERZŐINKHEZ

A Köz-Gazdaság szívesen fogad a közgazdaságtudomány tárgykörébe tartozó minden olyan tanulmányt, amely hozzájárul a hazai közgazdasági gondolkodás fejlesztéséhez. A kéziratok elkészítésekor a szerkesztőség a következőket kéri figyelembe venni:

A tanulmányokat elektronikusan kérjük elküldeni (balazs.szentivanyi@uni-corvinus.hu címre), lehetőleg MS Word (doc) formátumban

- Egy tanulmány átlagos hossza 1 szerzői ív (40 ezer karakter, szóközökkel együtt). Kérjük szerzőinket, hogy ettől legfeljebb kismértékben térjenek el felfelé.
- A tanulmány rendelkezzen rövid, legfeljebb 100 szavas összefoglalóval, amelyet angolul is el kell készíteni.
- A fejezetcímeket arab számokkal kérjük jelölni. Az alfejezetek esetén a főfejezet sorszámát is meg kell adni: 1, 1.1., 1.1.1., 1.2.2. stb.
- Az ábráknak legyen aláírása, a táblázatoknak címe, illetve legyenek arab számokkal sorszámozva. A táblázat vagy ábra tartalma lehetőleg legyen a főszöveg ismerete nélkül is értelmezhető. Minden esetben szükséges az adatok forrását feltüntetni az ábra vagy a táblázat alatt. *Az ábrák legfeljebb két szintet tartalmazzanak.*
- Egyenleteket, képleteket a sorok jobboldalán zárójelbe tett arab számokkal kell jelezni: (1), (2) stb.
- Hivatkozások, jegyzetek
- A hivatkozásokat a főszövegben, szögletes zárójelben kérjük megadni [szerző, évszám] formátumban. Pl: [Szentés, 1999]
- Pontos idézeteknél minden esetben szükséges megadni az oldalszámot is [szerző évszám: oldalszám] formátumban. Pl. [Szentés, 1999: 312]
- A jegyzetek a főszöveg kiegészítésére szolgálnak, számukat a feltétlenül szükséges minimális szintre kérjük csökkenteni.
- Hivatkozott irodalom: a tanulmány végén kérjük felsorolni a szövegben hivatkozott irodalmakat az alábbiak szerint:
- Könyvek
Szerző neve (kiadás éve): *Cím dőlt betűkkel*. Kiadó, kiadás helye
pl: Szentés T. (1999): *Világgazdaságtan*. Aula, Budapest
- Könyvfejezetek
Szerző neve (kiadás éve): „Fejezet címe idézőjelek közt”. In: Szerkesztő neve: *Kötet címe dőlt betűkkel*. Kiadó, kiadás helye
pl. Stern, N. és Stiglitz, J. (1997): „A Framework for a Development Strategy in a Market Economy” in: Malinvaud, E. (szerk): *Development Strategy and Management of the Market Economy*. Oxford University Press, Oxford
- Folyóiratcikkek
Szerző neve (megjelenés éve): „Cím idézőjelek közt” *Folyóirat neve dőlt betűkkel*. évfolyam(szám): oldalszámok.
pl: Kydland, F. E. (2006): „Aggregált mennyiségi elmélet” *Köz-Gazdaság* 1(2): 19-35.
- Internetes hivatkozások: Szerző neve (megjelenés éve): *Cím dőlt betűkkel*. Teljes URL. Lekérdezés dátuma.
pl. Rodrik, D. (2006): *The Disappointments of Financial Globalization*. [http://ksghome.harvard.edu/~drodrik/The Disappointments of Financial Globalization \(November 2006\).doc](http://ksghome.harvard.edu/~drodrik/The%20Disappointments%20of%20Financial%20Globalization%20(November%202006).doc). Lekérdezve: 2007. 03. 13.